

Referat fra møde i Fagligt Råd d. 9. februar 2024

(i stedet for mødet d. 20. november 2023)

Kl. 10:00-13:00 i mødelokale Øst 2

- ./.
- Projekt sammen om punktskrift *Organisation* samt *centrale aktører* (to bilag)
 - Specialiseringsmodel, basis- og specialiseringsuddannelse ved Synscenter Refsnæs
 - Beskrivelse af de højt specialiserede uddannelsesmoduler i den nye basis- og specialiseringsuddannelse for medarbejdere ved Synscenter Refsnæs
 - Model fra tilsynsrapport

Deltagere: Kenn Steen Andersen, centerleder, Synscenter Refsnæs
Berit Houmølle, områdeleder Skole & Specialrådgivning, Synscenter Refsnæs
Susanne Johansen, områdeleder Botilbud, Synscenter Refsnæs
Rikke Kannegaard, videns- og informationsspecialist, VUE, Synscenter Refsnæs
Mads Røn, afdelingsleder Specialrådgivningen, Synscenter Refsnæs
Kenneth Hartmann, rådgivningschef, Specialrådgivningen, IBOS
Per Nielsen, forstander Synscentralen Vordingborg, DTHS
Sanne Døj, synskonsulent, Region Hovedstaden
Kamilla Rothe Nissen, overlæge Kennedy Centret
Cecilie Zoega, bestyrelsesmedlem DBSU (virtuelt)
Diana Stentoft, næstformand, DBS (virtuelt)
Christian Gravgaard, Forældreforeningen LFBS
Serap Sahin, kontorelev (gæst)

Referent: Tina Hansen, sekretær v. Synscenter Refsnæs

Afbud: Kamilla Rothe Nissen
Christian Gravgaard

1. Godkendelse af dagsorden

Godkendt uden bemærkninger

2. Bemærkninger til referatet fra mødet d. 6. juni 2023

Godkendt uden bemærkninger

3. Fra Synscenter Refsnæs til orientering og drøftelse

3.1. Synscenter Refsnæs' 125 års jubilæum 1. november 2023

Berit fortalte om dagen, hvor vi fejrede Synscenter Refsnæs' 125 års jubilæum og kvitterede for alles bidrag til en fantastisk og minderig dag for både børn, unge og medarbejdere men i høj grad også vores gode samarbejdspartnere, som alle har en aktie i, at Synscenter Refsnæs

består i dag efter 125 år i det landsdækkende samarbejde. Dagen startede med fokus på børnene/de unge med bl.a. fødselsdagssang, underholdning ved tryllekunstner og komiker Rune Klan, frokost sammensat ud fra børnenes ønsker m.v. Kan man trylle for blinde og svagsynede? Det kan man godt, og børnene syntes, det var rigtig fedt med underholdningen. Børnene fik også udfordret Rune Klan lidt, bl.a. med en professorturning samlet i rekordfart. Om eftermiddagen havde Cecilie en helt særlig rolle som forsanger i All Stars bandet, som optrådte for den store forsamling. Før dagen havde bandet været på Refsnæs til øvedage, og de gjorde i det hele taget en kæmpe indsats. Berit takkede for at møde op på dagen samt for kort, gaver og tilkendegivelser.

3.2. Central udmelding vedr. punktskrift for børn og unge med synsnedsettelse – status på afrapportering

Punktet har tidligere været på dagsordenen. Vi har hver især via KKR meldt ind, og Berit orienterede om, at der endnu ikke foreligger en endelig afrapportering fra Social- og Boligstyrelsen. Diana kunne oplyse, at DBS ikke ved mere om emnet, udover at der er kommuner, som først i løbet af november har forholdt sig til udmeldingen. Desuden kunne Diana fortælle, at KL har lavet et sparekatalog, hvor noget af det de ønsker at afskaffe, er de centrale udmeldinger for at finde midlerne til lønløftet i den offentlige sektor. Diana mener i øvrigt, at der går tid endnu, før der kommer en egentlig afrapportering, idet de sidste kommuner først er ved at melde ind nu.

3.3. Projekt ved Social- og Boligstyrelsen "Afdækning af det højt specialiserede specialundervisningsområde". Synscenter Refsnæs er inviteret til at indgå i kortlægningen – kort orientering om projektet

Berit orienterede om baggrunden for projektet, som er sat på skinner i samarbejde med National Koordination under Social- og Boligstyrelsen. Synscenter Refsnæs modtog primo oktober 2023 en henvendelse fra Social- og Boligstyrelsen, som har igangsat en afdækning mhp. at få defineret, hvad det egentlig er, der kendetegner højt specialiseret specialundervisning. National Koordination var i henvendelsen særligt optaget af områder, som selvfølgelig er omfattet af den nationale koordinationsstruktur, dvs. børn, unge og voksne som modtager højt specialiseret specialundervisning efter folkeskoleloven eller lov om specialundervisning for voksne. Udover henvendelsen til Synscenter Refsnæs har der også været rettet henvendelse til andre aktører bl.a. DTHS, Dansk Blindesamfund og IBOS. Alle har deltaget i en interviewrunde udført af analysefirmaet *Implement* for National Koordination. Kort efter jul modtog Synscenter Refsnæs en henvendelse mhp., om National Koordination må anvende citater fra de interviews, der blev lavet med Synscenter Refsnæs. På mødet i dag drøftede vi kort oplevelsen af undersøgelsen. Kenneth oplevede, at interviewer fra *Implement* intet forudgående kendskab havde til området. På Synscenter Refsnæs havde interviewer en projektleder med, og der var stor interesse for området og den efterfølgende opfølgning var meget relevant. Dansk Blindesamfund tilslutter sig, at det var meget positivt at opleve, at det ikke var fagligt belastede personer, der udførte interviewrunden. De oplevede en nysgerrig og positiv tilgang til området.

3.4. Rapport fra Socialtilsyn Øst

Susanne gennemgik den seneste rapport fra Socialtilsyn Øst, hvor de har vurderet kvaliteten ved Synscenter Refsnæs ud fra syv forskellige parametre. De syv parametre illustreres på skærmen med en model fra tilsynsrapporten (bilag).

Særligt gode resultater kan ses på parametrene *uddannelse og beskæftigelse, sundhed og trivsel* samt *målgruppe, metoder og resultater*. Generelt set scorer Synscenter Refsnæs dog højt på alle parametre. Under *organisation og ledelse* samt *kompetencer* trækker det en lille smule ned, at der er et højt vikarforbrug bl.a. grundet løbende uddannelse af pædagogisk personale. Tilsynet anerkender, at vikarernes faglighed er høj, men at det trækker ned, at de

ikke bliver fastholdt. Også de fysiske rammer scorer lidt lavere, og det dækker over, at 1-2 af tilbuddene er i nedslidte bygninger, som Synscenter Refsnæs arbejder på at renovere og forbedre.

Cecilie spørger ind til, hvordan man arbejder med, at der er en del vikarer i botilbuddene og Susanne forklarer, hvordan man dels introducerer og oplærer nye vikarer med bl.a. "føl-ordning", og dels hvordan man sammensætter vagtdækningen mest hensigtsmæssigt. Cecilie spørger også ind til, om man skeler til, at man ikke ansætter meget unge og "grønne" vikarer, hvilket Susanne kan bekræfte, at man ikke gør.

Diana spørger ind til, om man også ved Synscenter Refsnæs oplever, at der er udfordringer med at rekruttere fagligt uddannet personale? Hvor ligger Synscenter Refsnæs ift. prisudvikling på området?

Susanne svarer, at man som mange andre steder også ved Synscenter Refsnæs oplever udfordringer med at rekruttere uddannet personale, særligt pædagoger. Man har god erfaring med at fastansatte pædagogstuderende, som har haft praktikophold ved Synscenter Refsnæs. Kenneth er ikke inde i processerne med at ansatte på boafdelingerne ved IBOS, så han ved ikke, om der er samme udfordringer med rekruttering af pædagoger. I Rådgivningen ved IBOS oplever man, at der er øget søgning til pædagogstillingerne sammenlignet med under coronatiden. Man oplever dog ikke, at der modtages ansøgninger fra personer, som allerede har kompetencer indenfor det specifikke synsfaglige område indenfor f.eks. mobility og ADL. Kenn tilføjer, at det ikke alene er det synspecifikke, der savnes ved ansøgerne ved Synscenter Refsnæs, det er også almindeligt grunduddannede pædagoger.

Ift. prisudviklingen fortæller Susanne, at udregning af takster både på bo- og skoleområdet er udgiftsbetingede, dvs. taksten delvis styres af, hvor meget støtte de aktuelle beboere har behov for. Kenn forklarer, hvordan man både ved Synscenter Refsnæs og Region Sjælland har stort fokus på at sikre, at den ydelse kommunerne møder er omkostningsægte, bl.a. baseret på lønninger, udgifter til renoveringer m.v.

3.5. Pulje til specialpædagogiske indsatser og undervisning i punktskrift og tegnsprog til børn og unge 2023 - "Projekt sammen om punktskrift"

Synscenter Refsnæs har søgt Børne- og Undervisningsministeriet om midler og fået tildelt 900.000 kr. til et projekt, der skal løftes i samarbejde med DTHS.

Projektet har til formål at indsamle god praksis i kommunerne vedr. koordinering af forløb for børn og unge med behov for punktskriftindsatser.

Projektet skal i løbet af den 1-årige projektperiode udarbejde en model for styrket koordinering samt en praksisnær køreplan for et forløb, når en kommune får et barn i målgruppen.

Rikke præsenterede projektet; hvordan det er organiseret, hvilke metoder og teorier der arbejdes ud fra samt hvordan de forskellige aktører og interessenter på synsområdet skal involveres i projektet, dvs. synskonsulenter, forældre, repræsentanter fra DBSU, PPR og pædagoger/lærere. Omkring maj/juni er planen, at de første resultater ligger klar til analyse, så der kan arbejdes på en løsning til, hvordan det tages videre på området med bl.a. en model der kan arbejdes ud fra i praksis.

Målgruppen er meget lille – 56 punktlæsende børn på landsplan – og det betyder, at der er mange kommuner, der ikke har børn i målgruppen. Per oplyser, at den kommune med flest punktlæsende børn har syv og så er der et par kommuner med fem punktlæsere. Det er derfor en meget lille viden, der ligger i de fleste kommuner, og med projektet ønsker man, at der i alle kommuner kan ligge en beskrivelse af, hvad der er vigtigt for målgruppen og hvordan man sikrer særlige kompetencer for de punktlæsende børn i målgruppen. DBS udtrykker bekymring for, hvad der er af fokus på overgangen fra barn til voksen, hvor der ikke opleves den store fremgang i selve overgangen. Diana udtrykker bekymring for, at de gode indsatser på børne-/ungeområdet går tabt, hvis der ikke samtidig er fokus på overgangen og det fremtidige uddannelses- og arbejdsliv i voksenalderen. Rikke forklarer, at man stadig kun er i

indhentningsfasen og at det bestemt ikke kan udelukkes, at det også vil munde ud i anbefalinger ift. overgangen og voksenlivet. Per supplerer, at man i NNS-projektet havde fokus på netop overgange og voksenlivet og at det muligvis skal "støves" af i forbindelse med projekt *sammen om punktskrift*.

3.6. Kompetenceudvikling ved Synscenter Refsnæs, "Basis til høj specialisering"

Berit præsenterede den nye specialiseringsmodel for kompetenceudvikling ved Synscenter Refsnæs (vedlagt som bilag). Modellen består af allerede eksisterende kompetenceudviklingsområder, men der er også tilføjet nye moduler. Modellen er bygget op ud fra, at nye medarbejdere starter med en afdelingsorienteret onboarding efterfulgt af en mere fællesorienteret basisdel og bygges så op med mere og mere specialiserede moduler, alt efter hvilken funktion og specialiseringsniveau, den enkelte medarbejder skal bestride. Per efterspørger beskrivelse af de to moduler, der udbydes mellem Synscenter Refsnæs og UC Syd. Berit, Susanne og Mads uddyber, hvad de to moduler indeholder. Det aftales, at Berit og Susanne laver en beskrivelse af de to moduler, som vedlægges referatet fra dagens møde (bilag).

3.7. Fremtidigt botilbud §108, Kastanjehuset

Susanne orienterede om det nye hus, Synscenter Refsnæs ønsker at opføre til §108 beboere, dvs. varigt botilbud for voksne med funktionsnedsættelse. Projektet var egentlig godkendt, men pga. bl.a. inflation, krig i Ukraine m.v., kunne opførelsen ikke udføres indenfor det bevilgede beløb. Derfor skal Regionsrådet på næste regionsrådsmøde i marts tage stilling til en tillægsbevilling. Ved at opføre et midlertidigt tilbud til §107 beboere i andre bygninger, har det været muligt at tage imod tre nye beboere på trods af stor pladsmangel.

Diana spørger ind til, om der er et samarbejde mhp. geografisk bedre fordeling – har Synscenter Refsnæs og IBOS kendskab til lignende tilbud for voksne med synsnedsættelse i Jylland og på Fyn?

Kenn understreger, at Synscenter Refsnæs er et nationalt, landsdækkende tilbud og Susanne supplerer, at man allerede nu har en del beboere fra f.eks. Jylland, og at der hver fjortende dag er transport på tværs af landet, netop fordi vi har elever fra så mange forskellige egne. Berit udspecificerer, hvilket behov der skal dækkes med det nye boligtilbud, som henvender sig til voksne med synsnedsættelse og yderligere multiple funktionsnedsættelser, som har et højt plejebehov.

4. Kort nyt fra samarbejdspartnere – gensidig orientering

Kenneth, IBOS: Siden sidst er der ansat en ny leder i rådgivningen ved IBOS, Mikkel S. Hansen, i stedet for Ida, som stod for udredningen. Mikkel er startet 1. januar 2024. Kontraktforlængelsen ved VISO har haft meget fokus, men det ser ud til, at der er ved at falde ro på. I forbindelse med besparelser hos VISO har man hos IBOS oplevet en del forringelser ift. den service, man har modtaget derfra. Det er fra alt til brug af skabeloner over kurser til den årlige VISO-konference. Heldigvis har man et stærkt samarbejde i KaS-gruppen, som udover IBOS og Synscenter Refsnæs består af fire andre tilbud fra andre specialer. Det er vigtigt, at det kommunikeres ud til området, hvordan det berører de forskellige tilbud og instanser. Det er en fælles bekymring, at der nu lægges op til mindre styring fra VISO, hvor det hidtil er gået den modsatte vej.

Diana, DBS: Hovedbestyrelsen har besluttet at nedsætte et *børn, unge og familie-udvalg*, som i høj grad skal beskæftige sig med relationen mellem børn/unge og forældre samt bedsteforældre. Hos DBS er man meget frustrerede over udviklingen af specialeplanlægningen på synsområdet. Man vil i nærmeste fremtid have stort fokus på tallene indenfor uddannelse- og beskæftigelsesgraden for blinde og svagsynede. DBS mener, at det er rettidig omhu at have fokus

på, at udviklingen i bedste fald ser ud til at være stagneret. Der er behov for, at man ser på de eksisterende støtteforanstaltninger der findes og om de er tilstrækkelige.

Kenn opfordrer Diana til at foreslå DBS at udfærdige et skriv til Socialstyrelsen, hvor der spørges ind til og udtrykkes bekymring for de nedskæringer, der foregår hos VISO. Diana tager opfordringen til efterretning.

Sanne, skolesynskonsulenterne: Sanne udtrykker ønske om, at Synscenter Refsnæs faciliterer et netværk for synskonsulenter, der varetager vejledning af børn med blindhed. Drøftelser i forhold til om det nuværende småbørnsnetværk for børn med blindhed kan udvides til også at omfatte skolebørn, da de overvejende er de samme synskonsulenter, der er tale om. Det aftales, at det bliver drøftet på skolekonsulentnetværksmødet ultimo maj.

Kommunikationscenteret har afholdt computercamp ved Synscenter Refsnæs og Sanne udtrykker ønske om, at man fremover samarbejder om camp'en i samme stil som mini-sommerskolen. Som det er i dag stiller Synscenter Refsnæs faciliteter til rådighed, men kurset afholdes af synskonsulenterne, som står for alt det praktiske ift. opkrævning, madlavning m.v.

Synskonsulenterne vil fortsat undervise og der deltager en forælder/bedsteforælder sammen med barnet, men det er et stort ønske, at camp'en udbydes af Synscenter Refsnæs som de andre kurser.

Det opleves, at der mangler tilstrækkelige allerede tilrettelagte prøvematerialer til afgangselever fra 9. klasse, som nuværende elever kan øve sig på. Synscenter Refsnæs tilrettelægger for nuværende alene de prøver, hvor der er elever, der er tilmeldt prøven, da denne tilrettelæggelse foregår i samarbejde med Børne- og Undervisningsministeriets fagkonsulenter. Sanne, Diana og Mads aftaler, at de arrangerer et møde, hvor dette drøftes.

Skolekonsulenterne er bekymrede for de punktlæserkompetencer der "går tabt" ved fratrædelse af to synskonsulenter ved Specialrådgivningen ved Synscenter Refsnæs. Kenn tilkendegiver, at det er en bekymring, der deles, og at der arbejdes på forskellige løsninger. Der har over længere tid været en vidensoverleveringsproces i gang med en af de to synskonsulenter, som har resulteret i, at der er opsamlet og beskrevet vigtig viden, der vil styrke den fremadrettede opgavevaretagelse vedr. punktskrift. Det har desværre ikke været muligt for så vidt angår den anden af de to synskonsulenter. Fra Synscenter Refsnæs er der stort fokus på at gøre det mindre sårbart fremadrettet, hvorfor der er dialog med IBOS og de nordiske nationale børnesynsinstitutioner i forhold til at få styrket punktskriftkompetencerne samt reduceret sårbarheden fremadrettet.

Cecilie, DBSU: DBSU har haft et meget travlt efterår, bl.a. med en tur til Lalandia, som blev arrangeret sammen med LFBS. 170 personer deltog og det var en stor opgave med planlægning og koordinering, men turen var en succes.

Der er landsmøde inden længe, hvor DBSU's formand er på valg.

Derudover er en arbejdsgruppe i gang med at planlægge en Nordic Camp, som i år foregår i Fredericia medio juli.

5. Eventuelt

Intet til punkt.

Mødekalendar 2024:

2. juli 2024 (sommerskoleugen)

29. oktober 2024

Økonomi 3

Er der gennemsigtighed med tilbuddets økonomi?

Bedømmelse af kriterium

Konklusion

Socialtilsynet vurderer, at der ikke er tilstrækkelig gennemsigtighed i tilbuddets økonomi.

Vurderingsgrundlag

Vi har vurderet tilbuddet på baggrund af årsrapport og budget.

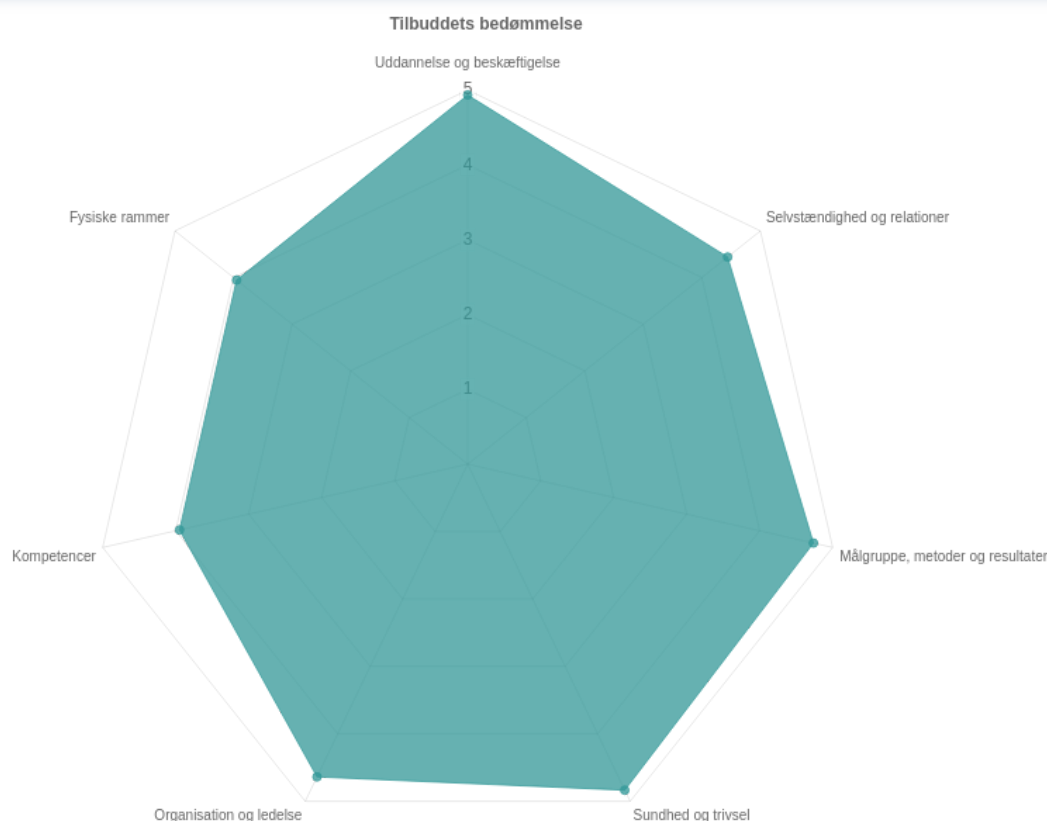
Begrundelse

Vi har konstateret nedenstående væsentlige forhold:

Tilbuddet indtastet nul kroner i over-/underskud i de seneste 7 årsrapporter (2016-2022).

Det er konstateret, at over-/underskud formentlig ikke er indberettet korrekt pga. forskel i opgørelsesmetode. Der er igangsat en proces for at ændre opgørelsesmetoden. Det forventes at være rettet op i forhold til budget 2024 og årsrapport 2023.

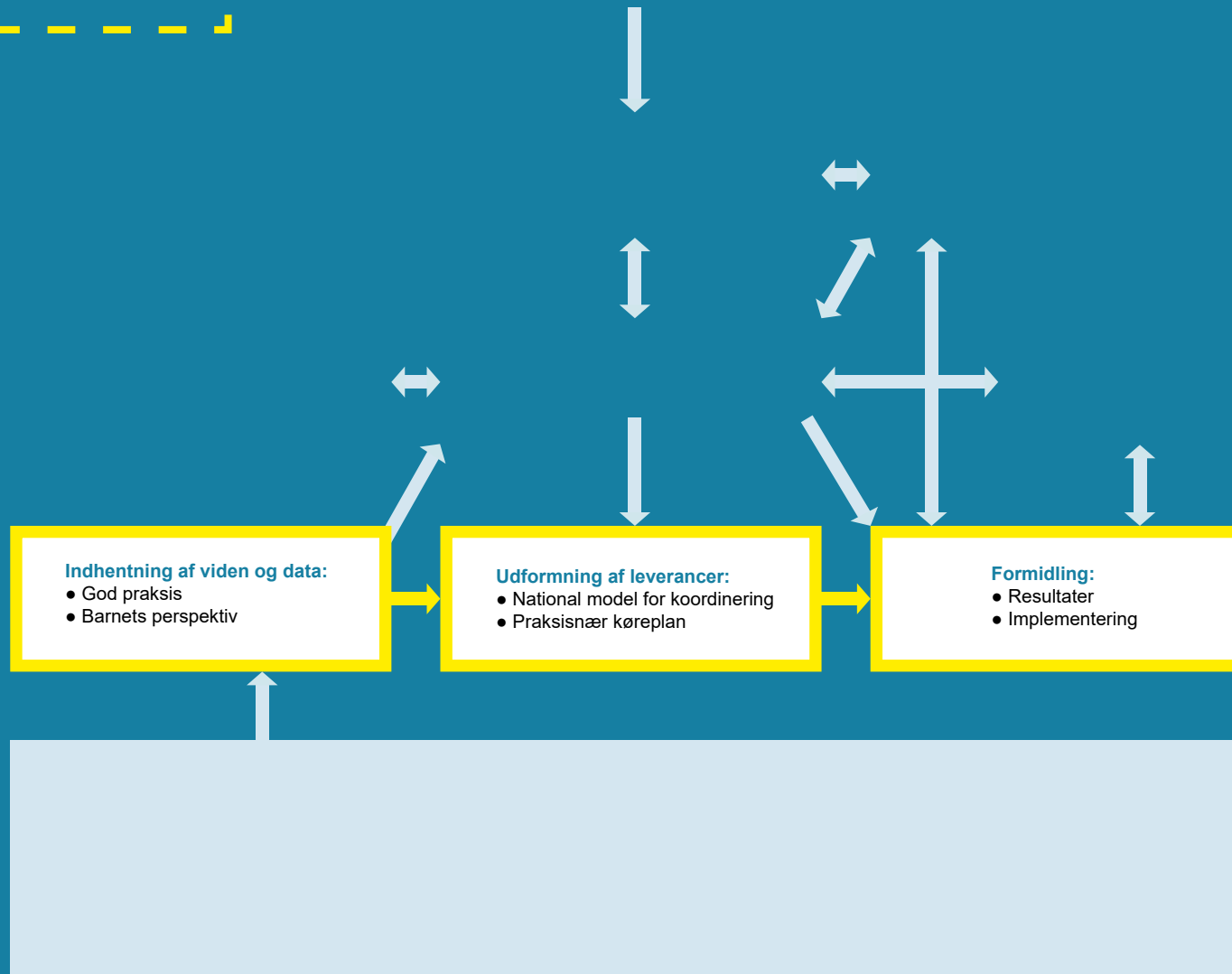
Spindelvæv

Spindelvævet afspejler socialtilsynets gennemsnitlige vurdering af kvaliteten i tilbuddet fordelt på syv temaer. Formålet med illustrationen er, at give tilbuddet et overbliksbillede af socialtilsynets vurdering på baggrund af den samlede rapport. De (scoringerne) repræsenterer derfor ikke det fulde indblik i tilsynet. Spindelvævet er først og fremmest ment som et dialogredskab mellem socialtilsynet og tilbuddet.

Sammen om punktskrift - Organisering

Gule felter illustrerer fremgang over tid i projektets 3 faser

Klik på teksten i de enkelte bokse for uddybning af rollerne

Projektet "Sammen om Punktskrift – Rolledokument

Projektet er søgt og etableret som et samarbejde mellem Synscenter Refsnæs og Danske Tale-, Høre og Synsinstitutioner (DTHS)

Funktion	Navne	Rolle
Projektejer	Synscenter Refsnæs.	Overordnet projektansvarlig: • Drifter og styrer projektet organisatorisk • Ansvarlig for projektets økonomi
Styregruppe	Kenn Steen Andersen, Centerleder Synscenter Refsnæs, Per Nielsen, Formand DTHS, Danske Tale- Høre- og Synsinstitutioner? Berit Houmølle, Vicecenterleder og områdeleder – Skole og Specialrådgivning Synscenter Refsnæs.	Ansvarlige for den overordnede styring af projektet og sikrer projektets fremdrift og resultater i tæt samarbejde med projektgruppen. Sikrer at: • Har et klart og veldefineret formål og omfang • Har en realistisk tidsplan samt de fornødne ressourcer • Styres fornuftigt, og at problemer løses rettidigt • Kvalitetsmæssigt lever op til formålet • Er koordineret i forhold til DTHS samt følgegruppe • Udvælger faglige temaer til drøftelse i følgegruppen

Projektgruppe

Jan Hoedt, Projektleder, JanHoedt.dk
Rikke Kannegaard, Videns- og Informationsspecialist
Synscenter Refsnæs.

Sikrer den daglige drift af projektet, indhentning af den nødvendige viden og udvikling af projektets resultater m.v. Sikrer at:

- Projektet er i fremdrift
- Indhentning af god praksis viden sker bredt og kvalificeret ved sammensætning af gruppen af interviewpersoner
- Den nødvendige viden indhentes, bearbejdes og omsættes til ny viden i forhold til projektbeskrivelsen og dermed projektets formål og leverancer
- Interviewgrupper sammensættes
- Valideringsgruppe sammensættes
- Anbefalinger i forhold til implementering af projektets resultater

Udarbejdelse af:

- En national model for koordinering af målgruppens behov for indsatser omsat til
- En praksisnær køreplan for et forløb, hvis en kommune får et barn i målgruppen
- Udformning af slutrapportering

Projektledeelse

Jan Hoedt Projektleder, JanHoedt.dk.

Refererer til styregruppen:

- Forestår projektets styring på vegne af styregruppen
- Ansvarlig for at projektet realiserer de formulerede mål samt at det sker indenfor den aftalte tidsplan
- Planlægger, estimerer og overvåger projektet
- Identificerer, styrer og overvåger risici
- Ansvarlig for at projektet producerer inden for de angivne tids- og omkostningsrammer

Følgegruppe

Sammensættes nationalt af repræsentanter fra brugerorganisationer og aktører i punktskrift forløb for børn og unge.

Følgegruppen:

- Kvalitetssikrer og inspirerer projektgruppens arbejde
- Medvirker til at sikre implementering af projektets resultater

Faglig sparringsgruppe

Sammensættes af en DTHS leder og 2 synskonsulenter.

Er sparringsgruppe for projektgruppen og bidrage med ekspertviden i forhold til:

- Indhentet viden om god praksis
- Udvikling af projektets resultater
- Kritik – konstruktiv og kritisk feedback
- Helikopterblikket – blinde vinkler, ikke afdækket viden eller temaer

Valideringsgruppe Synskonsulenter

Sammensættes af synskonsulenter fra kommunikationscentre med ansvar for punktskriftforløb for børn og unge i målgruppen
4 – 5 deltagere i valideringsgruppen.

Sparring og validering i forhold til projektets leverancer:

- En national model for koordinering af målgruppens behov for indsatser omsat til
- En praksisnær køreplan for et forløb, hvis en kommune får et barn i målgruppen

Interviewpersoner/-grupper

Konsekvensesperter i forhold til indkredsning af god praksis

Interviewpersoner Synskonsulenter	Sammensættes af 8 – 10 synskonsulenter fra DTHS – institutioner, der har børn og unge i målgruppen. Sammensættes bredt i forhold til geografi, flow i forhold til projektets målgruppe og institutionsbaggrund.	• Interviewes individuelt ved semistrukturerede interviews vedr. god praksis resultater i deres praksis område • 1. interview som fysisk møde på egen institution • 2. interview virtuelt • Leverer dermed viden til indkredsning af god praksis • Formidler kontakt til forældre, PPR med henblik på sammensætning af PPR-interviewgruppe
Interviewgruppe forældre	Sammensættes af forældre til børn og unge i målgruppen. 4 – 5 deltagere i interviewgruppen.	• Interviewes samlet ved et fysisk møde • Interviewes om deres oplevelser af flow og god praksis i forbindelse med deres barns forløb omkring punktskrift
Interviewgruppe DBSU Unge med alvorlig synsnedsættelse herunder blindhed	Sammensættes af unge med erfaring fra eget forløb omkring tilegnelse af punktskrift færdigheder 4 – 5 deltagere i interviewgruppen.	• Interviewes samlet online • Interviewes om oplevelser af flow og god praksis i forbindelse med deres forløb omkring punktskrift

Interviewgruppe PPR

Sammensættes af PPR-konsulenter med erfaring fra punktskrift forløb med børn og unge i målgruppen
4 – 5 deltagere i interviewgruppen.

- Online møde
- Interviewes om deres oplevelser af praksis i forbindelse med forløb omkring punktskriftindlæring hos børn og unge i målgruppen

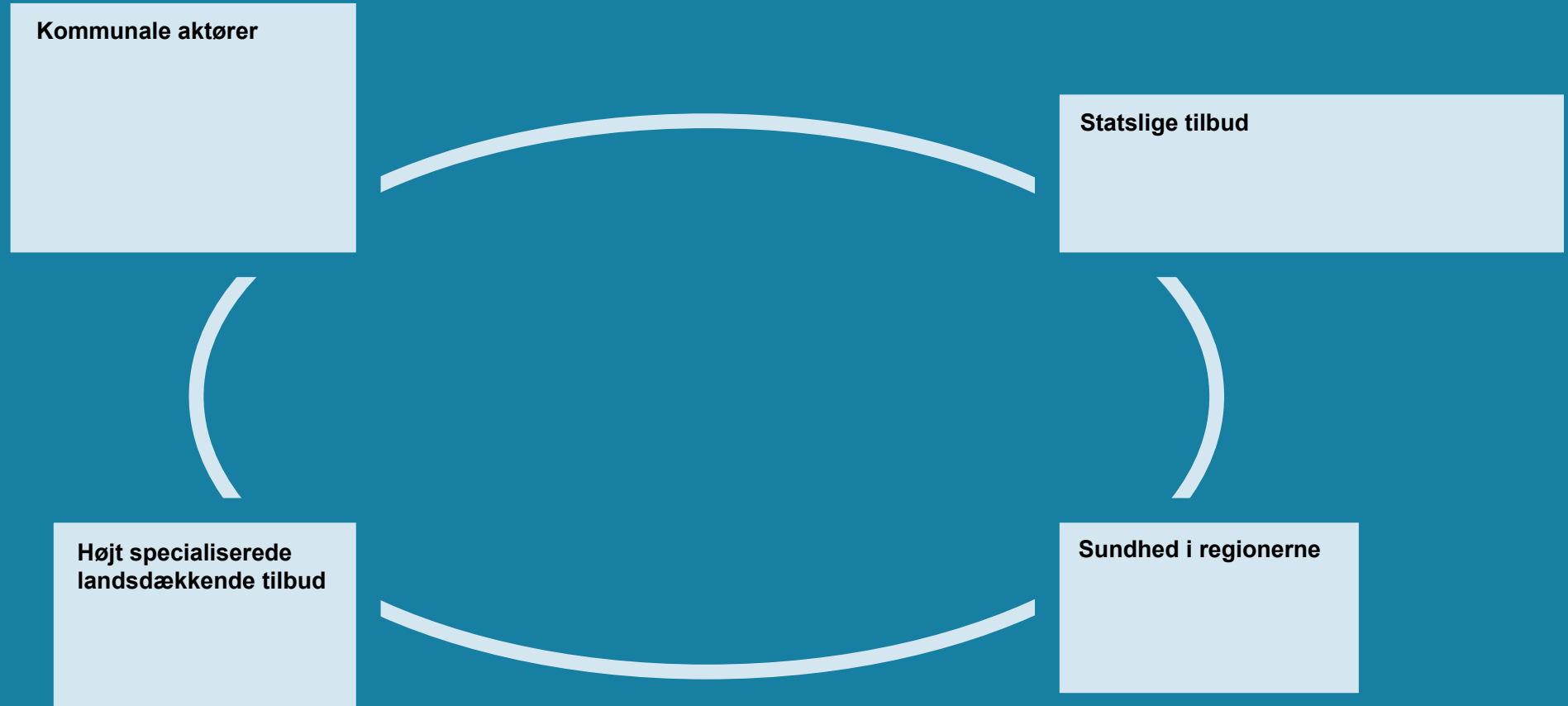
Interviewgruppe pædagoger og lærere

Sammensættes af pædagoger og lærere der har oplevet forløb med punktskrift i forbindelse med daginstitution/ skole.
4 – 5 deltagere i interviewgruppen.

- Online møde
- Interviewes om deres oplevelser af praksis i forbindelse med forløb omkring punktskriftindlæring hos børn og unge i målgruppen

Centrale aktører i punktskriftsforløb for børn og unge 0-17 år

**Klik på de enkelte aktører
for uddybning af deres rolle**

Familie

Det anbefales at forældre selv lærer at læse punktskrift så de kan:

- Støtte barnet i at lære at skrive og læse punkt
- Sikre at punktskrift gøres tilgængelig i hjemmet i form af bøger, afmærkninger, materialer mv.
- Yde en målrettet indsats for at motivere barnet/den unge til at lære og kontinuerligt øve punktskrift

Dagtilbud og Specialtilbud

Ledelsesansvar i punktskriftsforløb

- At udarbejde en pædagogisk læreplan for barnet i dagtilbuddet. Læreplanen skal tage hensyn til barnets særlige udfordringer og understøtte barnets leg, læring, kommunikative udvikling, trivsel og inklusion herunder tidlige punktskriftsindsatser (førpunkt)
- At der arbejdes med læreplanerne (med støtte fra PPR og synskonsulent (småbørns konsulent))
- At relevante synspædagogiske hjælpemidler anvendes i det pædagogiske arbejde herunder hjælpemidler som understøtter tidlige punktskriftsindsatser (førpunkt)
- At særligt tilrettelagte materialer fremskaffes til brug i det pædagogiske arbejde
- At en eller flere af barnets primære pædagoger har erhvervet synsfaglig viden og kompetencer (herunder kompetencer i førpunkt og punktskrift) ved at deltage på kurser udbudt af højt specialiserede landsdækkende tilbud (Synscenter Refsnæs).

Fagprofessionelles rolle i punktskriftsforløb (primære pædagoger og støttepersoner)

- Har viden om og kompetencer indenfor punktskrift og brug af hjælpemidler til at målrette det pædagogiske arbejde
- Tilrettelægge rammer og aktiviteter så barnet systematisk arbejder med førpunkt og løbende tilegner sig nye færdigheder
- Løbende understøttelse og stimulering af barnets møde med punktskrift fx i form af bøger, afmærkninger, materialer mv

Skoletilbud

Ledelsesansvar i punktskriftsforløb

- Sikre elevens trivsel, kommunikative udvikling, læring og inklusion under hensyntagen til elevens særlige behov
- Sikre at relevante hjælpemidler til undervisningsbrug rekvireres (ex skærmlæserprogrammer, punktnotationsapparater mv). Dette i samarbejde med PPR og skolesynskonsulent
- Sikre at de nødvendige hjælpemidler og særlige undervisningsmidler anvendes i undervisning, og at særligt tilrettelagte materialer fremskaffes til brug i undervisning (fx særligt tilrettelagte skolebøger som konverteres til punktskrift og læses via elektronisk læseliste)
- Rekvirere støtte til eleven (på baggrund af en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV))
- Sikre de fornødne kompetencer til at undervise eleven. Disse opnås ved, at de primære lærere og en eventuel støtteperson deltager på kursus udbudt af højt specialiserede landsdækkende tilbud (Synscenter Refsnæs) fx kursus til lærere til punktlæsende elever

Fagprofessionelles rolle i punktskriftsforløb (lærere og støttepersoner)

- Har viden om og kompetencer indenfor punktskrift og brug af relevante hjælpemidler i undervisningen (fx punktnotationsapparater, perkinsmaskiner og læselister)
- Tilrettelægger undervisningen, så der er tid til og mulighed for systematisk at støtte eleven i punktskriftsindlæringen
- Støtter eleven i kontinuerlig indlæring og træning af punktskrift herunder sikring af elevens progression i punktskriftsindlæringen
- Anvender specialpædagogiske metoder til særlig tilrettelæggelse af undervisningen, og inklusion og inddragelse af eleven, herunder anvendelse af særligt tilrettelagte undervisningsmaterialer

Kommunikationscentre/ Lokale Synsrådgivninger

Lokale synskonsulenter

- Individuel, fleksibel og aktuel vejledning og rådgivning med kendskab til barnet/den unge og specifik viden om barnets særlige udvikling og behov. Vejledningen tilbydes forældre og fagprofessionelle i barnets/elevens dagtilbud og skole

Vejledning og rådgivning i punktskriftsforløbet kan bl.a. være:

- Individuelt tilpasset rådgivning, vejledning og konkrete anvisninger for praktiske og didaktiske tiltag i hjem, dagtilbud og skole
- Individuelt tilpasset vejledning i læsetræning, herunder vejledning i relevante hjælpemidler, strategier og læsemedier
- Individuelt tilpasset rådgivning i arbejdet med motivation, progression mv.

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)

- Afdækning af behov for og sikring af højt specialiserede indsatser (fx behov for højt specialiserede punktskriftsindsatser ved Synscenter Refsnæs)
- Afdækning af behov for støttetimer (gennem pædagogisk psykologisk vurdering (PPV))

Statslige tilbud

Synsregisteret

- Synsregistrets afgrænsningskriterier er visiterende for barnets mulighed for at få adgang til højt specialiserede indsatser i kommuner og landsdækkende tilbud

VISO

- Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) rådgiver og formidler viden inden for det specialiserede social- og specialundervisningsområde. Synscenter Refsnæs er VISO- leverandør af de højt specialiserede punktskriftindsatser til målgruppen

Nota. Bibliotek og videnscenter for mennesker med syns- og læsehandicap

- I Nota kan der hentes allerede eksisterende undervisningsmaterialer i tilgængelige formater til elever og studerende i grundskolen, på ungdoms- og videregående uddannelser

Højt specialiserede landsdækkende tilbud

Synscenter Refsnæs

- Udredning af behov for punktskriftsindsatser
- Specialrådgivning
- Specialundervisning
- Kurser i punktskrift og førpunkt for fagprofessionelle i dagtilbud og grundskole og for børn, unge, forældre og pårørende
- Vurdering af læseprogression hos punktlæsende elever ved Læsekonsulent
- Særligt tilrettelagt Materialeproduktion: udvikling og fremstilling af materialer (undervisningsmaterialer, prøvematerialer, frilæsningsbøger m.m.) tilpasset punktskrift
- Biblus. Nationalt skolebibliotek for børn og unge med alvorlig synsnedsættelse, herunder blindhed. Biblioteket indeholder Lærings- og undervisningsmateriale i alternative, tilgængelige formater
- Vidensarbejde (fx udarbejdelse af videnspublikationer om punktskrift, projekter, udvikling af undervisningsmaterialer og deltagelse i eksterne forskningsprojekter)

Sundhedsindsatser i regioner og kommuner

Børn/unge i punktskriftsforløb har behov for løbende indsatser fra sundhedsfagligt personale og hospital i form af kontrol, behandlinger og rådgivning og i visse tilfælde også akutte indsatser.

Der kan endvidere være behov for genoptrænings- og rehabiliteringsindsatser, som kommunen skal sørge for at koordinere i sammenhæng med indsatserne på social- og undervisningsområdet.

Synspædagogik & synsrehabilitering v/Universitetet i Sørøst-Norge Masteruddannelse

Rehabilitering	Optometri & oftalmologi	Specialpædagogik
----------------	-------------------------	------------------

Synspædagogik & synsrehabilitering v/UC SYD & IBOS Pædagogisk diplomuddannelse

Synsnedsættelse eller blindhed—udredning	Synsnedsættelse eller blindhed—læring, rehabilitering & udvikling	ADL	O&M	Erhvervet hjerneskade & synsnedsættelse
--	---	-----	-----	---

Specialiseret pædagogik v/ UC SYD & Synscenter Refsnæs På diplom- eller akademisk niveau

MODUL 1	MODUL 2
---------	---------

Specialiseret uddannelse v/ Synscenter Refsnæs

Oftalmologi	Belysning	Kompenserende kommunikation	Effektiv sansebrug	Sociale kompetencer	ADL	O&M	Tekniske hjælpemidler	Tilgængelighed ift. læringsmidler
DE UDVIDEDE LÆRINGSMÅL / FAGLIGE MILJØER								

Basisuddannelse v/ Synscenter Refsnæs

Organisation	Ansæt v/SR	Informationssikkerhed og databeskyttelse
Førstehjælp og brandslukning	Infektionshygiejne	Sundhedskursus
Magtanvendelse	Vidensgrundlag	Metoder, tilgange og pædagogisk grundlag

Områdespecifikke onboarding-programmer

Specialrådgivning	Skole	Botilbud	Administration & Service	VUE
-------------------	-------	----------	--------------------------	-----

Basis- og specialiseringsuddannelse for medarbejdere ved Synscenter Refsnæs – orientering til Faglig Råd ved Synscenter Refsnæs på baggrund af møde d. 9.2.2024

Med afsæt i Synscenter Refsnæs viden om målgruppens behov samt Social- og Boligstyrelsens krav til kvalitet og specialisering, har Synscenter Refsnæs udviklet en Basis- og specialiseringsuddannelse for medarbejdere ved Synscenter Refsnæs (se bilag "Specialiseringsmodel", der visuelt illustrerer uddannelsens opbygning og indhold).

Uddannelsen har til formål at vedligeholde og opbygge den høje specialisering, der er behov for i indsatsen til målgruppen.

Uddannelsen består af 2 niveauer:

1. Basisviden
2. Højt specialiseret viden

Uddannelsens målgruppe

Uddannelsens målgruppe er alle medarbejdere ved Synscenter Refsnæs. Medarbejdernes behov for specialiseringsniveau afhænger af, hvilke specialfunktioner, den enkelte medarbejder løfter i det daglige arbejde i relation til målgruppen og vil derfor være forskellige fra medarbejder til medarbejder og fra område til område (Specialrådgivning, Skole, Botilbud og Administration og Service).

Herunder uddybes en del af niveau 2 – højt specialiseret viden.

Niveau 2 – Højt specialiseret viden

Som en del af Basis – og specialiseringsuddannelsen er der oprettet 2 diplom- og akademi moduler i specialiseret pædagogik som supplement til øvrige specialiserede uddannelsesindsatser, som er målrettet synsfaglighed. Modulernes indhold er målrettet medarbejdere, der arbejder med borgere, der udover en synsnedsættelse også har andre komplekse funktionsnedsættelser.

Behovet for oprettelse af de to moduler tager afsæt i, at der for nuværende ikke eksisterer et lignende formelt uddannelsesstilbud i den pædagogiske diplomuddannelse for Synspædagogik og Syns(re)habilitering, der udbydes af IBOS i samarbejde med UCSYD.

Struktur

Modulerne er samlæste, således at deltagere både med en faglig grunduddannelse og uden kan deltage og gå til eksamen. Der undervises således, at de forskellige målgrupper får omtrent samme viden, men på forskellige niveauer. Deltagerne går således enten til eksamen på akademi – eller diplomniveau.

Formål med uddannelse af medarbejdere i specialiseret pædagogik

Formålet med de 2 moduler er få viden og handlemuligheder indenfor specifikke specialpædagogiske temaer vedr. målgruppen af borgere, der udover synsnedsættelse også har andre komplekse funktionsnedsættelser. Denne viden har til formål at give pædagogiske medarbejdere et fælles fagligt sprog og styrke fagligheden med henblik på en øget specialisering i praksis i det borgernære arbejde.

Modulerne er udarbejdet i samarbejde med UCSYD samt sammensat og målrettet Synscenter Refsnæs' medarbejdere på baggrund af:

- Systematisk overblik over faglige kompetencer, der imødekommer målgruppens behov for indsatser på et højt specialiseret niveau
- En systematisk analyse af nuværende kompetencer på tværs at Synscenter Refsnæs Skole- og botilbud samt Specialrådgivning

Indhold i modulerne i overskrifter

Modul 1: Modul 1 er på 5 ects

Sanseintegration	3 dage
Pædagogisk udviklingsbeskrivelse	
Sensoriske profiler	
Redskaber til at kunne vurdere behov for udredning	
Handicapforståelse, funktionsnedsættelser, sorg, krise og tab.	
Neuropædagogiske tilgange	3 dage
Psykologiske tilgange	

Psyko-/sociale udfordringer	2 dage
Socioemotional udvikling	
Udviklingspsykologi	

Modul 2: Modul 2 er på 4 ects

Kommunikation	2 dage
Auditiv tilgang	
IKT	1 dag
Fysisk udfoldelse m. fysiske funktionsnedsættelse	2 dage
Selv- og medbestemmelse	
Seksualitet	

For begge moduler gælder, at der opnås 10 ects ved bestået eksamen i et relateret, ordinært modul som f.eks.

For nuværende har 20 medarbejdere gennemført de første 2 forløb i modul 1 som afsluttes med eksamen i april 2024

Modul 2 forventes gennemført 2024/2025 med eksamen i første kvartal 2025.

Anvendte kilder:

Dansk Neurologisk Selskab (2022). *National behandlings- og visitationsvejledning for epilepsi*. Kbh.

Danske Professionshøjskoler (2022). *Studieordning for den pædagogiske diplomuddannelse*. Kbh.

Luckow, S.T., Rasmussen, P.S. & Olsen, L. (2021). Samarbejdet omkring børn og unge med funktionsnedsættelser. En opfølgende undersøgelse med fokus på sagsbehandlingernes perspektiver. Kbh.: VIVE.

Rigshospitalet, Kennedy Centret (2022). *Årsberetning 2021. Synsregisteret*. Glostrup.

Socialstyrelsen (2019). *Forløbsbeskrivelse. Børn og unge med komplekse følger af cerebral parese*. Odense.

Socialstyrelsen (2019). *Om udviklingshæmning lokaliseret* 13.01.2023 på <https://socialstyrelsen.dk/handicap/udviklingshaemning/om-udviklingshaemning>

Socialstyrelsen (2020). *Børn, unge og voksne med synsnedsættelse. Målgruppebeskrivelse i forbindelse med evalueringen af de specialiserede socialområde*. Odense.

Socialstyrelsen (2020). *Forløbsbeskrivelse. Rehabilitering og undervisning af børn og unge med alvorlig synsnedsættelse. Aldersgruppe 0-18 år*. Odense.

Socialstyrelsen (2019). *Specialer og specialfunktioner på det specialiserede socialområde*. Odense

Socialstyrelsen (2022). *Overgangen til voksenlivet for unge med handicap - et inspirationsmateriale*. Odense.

Socialstyrelsen (2022). *VISO-udbud, koordinering af specialrådgivningen 2023-2024. Udbudsbetingelser, krav og kriterier samt ydelsesbeskrivelse for udbud vedr. børn og unge med synstab*. Odense.

Statped (2021). *Hva er CVI* lokaliseret 13.01.2023 på Uddannelse drøftes med relevante uddannelsesinstitutioner og forventes at blive etableret som samtlæste moduler hvor det er muligt at tage diplom moduler men også <https://www.statped.no/syn/cvi/hva-er-cvi/>

Statped (2022). *Multifunktionshemming lokaliseret* 13. januar 2023 på <https://www.statped.no/multifunktionshemming/hva-multifunktionshemming/>

Sundhedsstyrelsen (2021). *Behandling af autismespektrumforstyrrelser hos børn og unge. National klinisk retningslinje*. Kbh.

Synscenter Refsnæs (2021). *De udvidede læringsmål for børn og unge med synsnedsættelse 0-17 år i dagtilbud og skole. Handlingsanvisende anbefalinger*. Kalundborg.

WHO, World Health Organization (2007). *International Classification of Functioning, Disability and Health. Children and youth version. ICF-CY*. Geneva.